

Tribale Kunst en Cultuur

jaargang 4 - nummer 4 - december 2016

Colofon

"Tribale Kunst en Cultuur" is een kwartaalblad dat zich richt op *tribale culturen en etnografische kunst*. Het wordt uitgegeven door de Vereniging Tribale Kunst en Cultuur. De meeste artikelen zijn van de hand van leden van deze vereniging of van zusterverenigingen. Kopij is welkom!

Ten aanzien van de inhoud van ingezonden artikelen kan de redactie slechts redactioneel verantwoordelijk zijn.

Een *abbonement* is gekoppeld aan het *lidmaatschap* en kost binnen Nederland € 35,- per jaar (partners samen € 50,-). Abonnee-lid word je door je in te schrijven via Inschrijfformulier 'A' op onze website. Prijs losse nummers €10,- , incl. verzendkosten.

Onze digitale nieuwsbrief **Footprints** is voor iedereen **gratis** en kan aangevraagd worden via het *Contactformulier*.

Via het *Contactformulier* op de website zijn zowel het bestuur als de redactie te bereiken. Website: www.tribalekunstencultuur.org

ISSN 2352-1848

Cover-foto Ferry Herrebrugh

De foto's op de omslag

De foto's op de omslag tonen een object uit de verzameling van twee van onze leden. Elk lid krijgt bij toerbeurt de gelegenheid om op deze plek een voor hem/haar bijzonder voorwerp te tonen. Het verhaal bij het object van de voorpagina wordt verteld door

John Peters

Een masker met karakter

Begin jaren 70 van de vorige eeuw verbleef ik met mijn gezin een aantal jaren in Liberia (periode Tubman/Tolbert). Ik werkte er als accountant op een rubberplantage. Het land leek toen nog redelijk stabiel, maar onderhuids was wel al enige onrust voelbaar, doordat die 'stabiliteit' vooral berustte op orde-handhaving door middel van machtsvertoon. Dat had alles te maken met de denigrerende manier waarop de Americo-Liberianen (de gerepatrieerde slaven uit Amerika) zich jegens de oorspronkelijke bevolkingsgroepen gedroegen: superieur en corrupt. Helaas is dit eind jaren 70 uitgemond in een langdurige, bloedige burgeroorlog.

Doordat mij daar soms bijzondere voorwerpen werden aangeboden, raakte ik geïnteresseerd in tribale kunst. En zo kwam ik o.a. in het bezit van het hier getoonde hoorn-masker, dat opviel door de afwijkende kleuren: groen met gele oogranden en zwarte horens. Waarschijnlijk was het masker oorspronkelijk uitgerust met een snor en zaten er toen nog twee tanden in de bovenkant van de mond – nu nog slechts één.

Het masker werd mij destijds nogal omzichtig aangeboden door een Liberiaanse collega, die tot het Kpelle-volk behoorde. Dat was bijzonder, want meestal was het een Haussa handelaar die op gezette tijden langs de deur kwam, bij wie ik etnografica kocht. Deze Kpelle man liet doorschemeren dat het masker was gebruikt voor een initiatie-ceremonie. Maar hoewel dat een gebruikelijk verhaal van handelaars is, was deze man geen handelaar maar mijn collega, en dus neig ik er toch toe om hem te geloven. In elk geval was mijn interesse gewekt, want over dergelijke ceremonies had ik al eens iets gelezen in een spannende passage van het boek 'Kampvuuren langs de Evenaar' door Paul Julien, waarin hij een geheim ritueel beschrijft bij het Poro genootschap, taboe voor buitenstaanders.

Weer in Nederland teruggekomen heb ik geprobeerd om meer gegevens over zo'n masker te achterhalen, maar dat viel tegen. In de literatuur ben ik een vergelijkbaar masker nog niet tegengekomen. Het zou volgens mij goed een buffelmasker kunnen zijn - buffels staan bekend om hun onvoorspelbaarheid, van rustig tot agressief, en buffelmaskers zijn in de wijde regio bij meerdere volken terug te vinden. Mijn masker is 33 cm hoog, de horens niet meegerekend. Het heeft meerdere kenmerken van een Djimini-masker, zoals de wijze waarop de horens zijn geplaatst en de karakteristieke bolle spleet-ogen. Maar ook van een Kpelle-masker heeft het wel wat, de bolle spleet-ogen, het welvend voorhoofd en de horens - maar dan zonder de gebruikelijke franje.

Door zijn gelijkmatige trekken straalt het een serene rust uit en heeft het al veertig jaar een vertrouwde plaats in onze woonkamer. Toch blijft ik benieuwd of er niet méér klaarheid te verkrijgen is over dit masker, en daarom hoop ik dat er mede-leden zijn die mij meer duidelijkheid kunnen verschaffen over de oorsprong en het gebruik van dit masker.